

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
postmottak@kmd.dep.no

Vår fil: B19-CL012
Vårt Arkiv: 402
Saksbehandler: Cato Lie

Oslo 28. august 2019

Høringsvar – Forslag til endringer i plan- og bygningsloven, eierseksjonsloven og burettslagslova

1. Innledning

Vi viser til mottatt høringsbrev med forslag til endringer i plan- og bygningsloven mm.

Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO) er paraplyorganisasjon for 84 organisasjoner av funksjonshemmede og kronisk syke, med til sammen mer enn 335 000 medlemmer. FFOs overordnede mål er samfunnsmessig likestilling og deltakelse. Rundt 17 prosent av befolkningen har til enhver tid en funksjonshemning eller kronisk sykdom som medfører nedsatt funksjon.

Det er totalt 4,2 millioner bygg i Norge, hvorav 1,5 millioner boliger. Kun 7 % av offentlige bygninger i norske kommuner har tilgjengelig inngangsparti for personer med nedsatt bevegelse og kun 10 % av eksisterende boligmasse i Norge er tilgjengelig for rullestolbrukere. Situasjonen er med andre ord svært alvorlig, da mange innbyggere diskrimineres og ekskluderes fra å delta i samfunnet på grunn av samfunnsskapt barrierer.

2. FFOs synspunkter

- FFO krever at formålsparagrafen i plan- og bygningsloven ikke må endres.
- FFO krever at plan- og bygningsloven ikke må åpne for økt adgang til unntak fra dagens krav.
- FFO ber nok en gang om at en forskrift om universell utforming av eksisterende bygg kommer på plass så raskt som mulig.

3. FFOs vurderinger

Formålsparagrafen i plan- og bygningsloven

I dagens formålsparagraf står det at «Prinsippet om universell utforming skal ivaretas i planleggingen og kravene til det enkelte byggetiltak». Departementet foreslår å endre formålsparagrafen til «Prinsippet om universell utforming og tilgjengelighet skal ivaretas i planleggingen og kravene til det enkelte byggetiltak». Vi mener at forslaget er i strid med FN-konvensjonen for personer med nedsatt funksjonsevne (CRPD), som staten er forpliktet til å følge.

I høringsnotatet opplyses det om at byggt teknisk forskrift skiller mellom krav til universell utforming og tilgjengelighet. Slik bør det også være i formålsparagrafen. Som hovedregel er krav om universell utforming avgrenset til å gjelde for publikumsbygg og arbeidsbygg, mens for boliger stilles det krav om tilgjengelighet.

Med universell utforming siktes det til allmenngyldige utforminger av hovedløsninger, det vil si at de samme løsningene skal kunne brukes av alle, uavhengig av funksjonsevne. Dette må ikke forveksles med målsettingen om tilgjengelighet, som kan ivaretas ved særskilte løsninger for personer med funksjonsnedsettelse, som for eksempel egne rullestolramper. Innholdet i begrepet universell utforming er derfor noe forskjellig og strengere enn innholdet i begrepet tilgjengelighet og bør derfor etter FFOs oppfatning ikke likestilles i samme formålsparagraf.

FFO mener derfor at formålsparagrafen i plan- og bygningsloven ikke må endres da universell utforming er en viktig samfunns kvalitet som sikrer alle en plass i et likeverdig samfunn. Tilgjengelighet er et skritt på veien.

Kommunens adgang til å gi helt eller delvis unntak fra krav

I høringsforslaget foreslår departementet å styrke det lokale selvstyret ved å gi kommunene større handlingsrom til å gi unntak fra krav i plan- og bygningslovgivningen når det gjelder eksisterende bygg. Dette er et svært negativt signal og vi frykter at det vil hemme utviklingen med å få Norge universelt utformet i så stor grad som mulig så raskt som mulig. Norge har i dag en ekskluderende bygnings- og boligmasse hvor personer med nedsatt bevegelse, herunder mange eldre, stenges ute.

FFO mener det er uhørt at hensynet til kommunenes frihet skal telle mer enn innbyggernes frihet til å bo og leve som likestilte borgere i samfunnet. Vi går imot en svekkelse av kvalitetskrav og økte kommunale forskjeller. Konsekvensene av forslaget vil være et enda mer utilgjengelig samfunn, der funksjonshemmede barn fortsatt vil stenges ute fra nærskolen og der mange innbyggere ikke kan delta i samfunnet på en likeverdig måte. FFO mener derfor at plan- og bygningsloven ikke må åpne for økt adgang til unntak fra dagens krav og at innbyggernes frihet til å bo, leve og delta i samfunnet er viktigere enn kommunenes frihet. Plan- og bygningsloven som nasjonalt lovverk må derfor ikke svekkes.

Forskrift om universell utforming av eksisterende bygg

FFO mener at 2035 må være en absolutt frist for et universelt utformet samfunn. Det må innføres en forskrift for eksisterende bygg i tråd med dette. Forskriften må følges opp med en tilskuddsordning vi tidligere har tatt til orde for i våre krav til statsbudsjett. For skolebygg må fristen settes tidligere, og senest til 2030 i tråd med foreslåtte tiltak i *Veikart for universell utforming av nærskolen 2030*.

4. Oppsummering

FFO mener at alle endringsforslag når det gjelder universell utforming og tilgjengelighet i denne høringen må avvises.

Vi får et inntrykk av at svekkelse av universell utforming som viktig samfunnsretning ser ut til å være en strategi fra denne regjeringen. I høring om forslag til boligkvalitet i ny forskrift om lån fra Husbanken er universell utforming tatt ut av formålsbestemmelsen, og i denne høringen vil regjeringen svekke formålsbestemmelsen i plan- og bygningsloven. Dette er en svært uheldig utvikling.

Regjeringen har nylig blitt sterkt kritisert i FN-komiteen for ikke å sikre at borgere med funksjonsnedsettelse behandles som alle andre borgere i Norge. Kommunale forskjeller svekker mulighetene for likestilling og samfunnsdeltakelse. FFO mener at plan- og bygningsloven er viktig når et inkluderende Norge skal utvikles videre.

Vi utdyper gjerne våre synspunkter i et møte med departementet.

Med vennlig hilsen

FUNKSJONHEMMEDES FELLESORGANISASJON

Eva Buschmann
Styreleder

Generalsekretær